

ગરબો ૩

(રાગ-રઘુપતી રામ રૂઢેમાં રહેજે રે)

શુભ્રીયલ મારી બેન અસહકારી બનજે રે
તમે સાચા સત્યાપ્રક કરજે શુભ્રીયલ.

આખા દેશની જેમાં ગાખાદી રે
પહેરે ખાંતથી સંદે એ ખાદી રે
ત્યારે કહેવ.શેા રવરાજ્ય વાદી શુભ્રીયલ ૧

પારદરશક પરદેશી સાડી રે
પહેરે કાયા તો દીસે ઉઘાડી રે
એવી ફેશન નાખજે કહાડી શુભ્રીયલ ૨

ખંગડી પોશકાં ને ફેન્સી ફરાગો રે
બહેનો સરવે એ સત્વર ત્યગો રે
માચી ભારતની તનયાઓ બગો શુભ્રીયલ ૩

અતી લાડથી જેને ઉછેર્યાં રે
જેણે રામ તણાં મન હેર્યાં રે
એવાં સીતાએ વનકુળ પહેર્યાં શુભ્રીયલ ૪

દેશ ભક્તમાં નામના જેની રે
ફીરતી જગમાં ગવાશે જ તેની રે
એવાં ધન્ય સરોજની ગહેનો શુભ્રીયલ ૫

દયા દેશની હીલમાં આણી રે

મુકયાં પરદેશી વખોનાં પાણી રે

એવાં સરલાદેવી ચોવસણી

ગુણીયલ ૬

બેની જનસુયાતાં જોઈ કામોરે

લીધો ભારતી માયે વીસામોરે

પ્રસન્ન થઈ કહ્યું રવરાજ્ય પામો

ગુણીયલ ૭

જેનાં માત પીતા હશે એકરે

વળી કુળમાં હશે જો વીંધકરે

તે તો રાખશે સાચો આ ટેક

ગુણીયલ ૮

કુળવંતીને ગાઝું શું કર્હીઅરે

હવે આટલેથી છાનાં રહીઅરે

જરા સમજે તેને શીખ દાઝે

ગુણીયલ ૯

બેનો મોટી તમારી ગા આમાંરે

જોઈ ભારતી લગ્ન પારીરે

કવી રાવ કહે શીર નામી

ગુણીયલ ૧૦

(લેખક અખાલાલ પ્રહારી નામ કવિ નહીંઆદ)

ગરબો ૪

રાગ-(પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અહીં રે)

ચાલો સહીયરો રવરાજ્ય મંત્રને માધીએરે,

નીએ રવતંત્રતાના ગાંધીજી પાઠ;

લઈએ નવ પ્રતિજ્ઞા નવરાત્રીના દીનમાંરે
 સાખી--પ્રથમ પ્રતિજ્ઞા રેંદીઓ--હુઃખ ઉધારક દેવ.
 કાંતિ જગ જીવાણીએ--પ્રીતે કરીએ સેવ,
 સુંદર સુતર કાંતી અહમદિર શોખાળીએ રે.
 જેના વારે દીસતો ભારતનો ઉધાર;- લઈએ.

સાખી--સ્વરાત્મ સુતર ગાંતણું--ખદી દેશનું પુર,
 કેગ રવતંત્રતા જે ચહે:--(તા) વણીએ ખાદી જરૂર.
 ધરીએ અંગ ખાદીને આદ્યા નામ દીપાવીએરે;
 ટાળી દેશનેગલ વિદેશી પરનો મોહ - લઈએ.

સાખી--ત્યાગી વિદેશી વાંતુને--ત્યાગી વિદેશી વસ્ત્ર,
 સંગ્રહ કદી ના કીજીએ--લઈએ સ્વદેશી વ્રત.
 કરીએ ત્યાગ વિદેશી ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા લીજીએરે;
 જેથી સુખીજા થાએ આર્ય તણે સંગર - લઈએ.

સાખી--આત્મોત્તતિને આદરી-રહી વ્યસનથી દુર,
 દુખાઈ વ્યસનથી મારતી-પરતંત્રતાનું પુર.
 રહેવા દુવ્યસનથી દુર સદા સંભાળીએરે;
 કરીએ જંગ સેવાની શ્રતીનો અભ્યાસ.- લઈએ.

આખી—હિંદુ મુસલમાનીન એકતા—ધરી પરસ્પર પ્રીત,
 રનેહે જગને જગાવીએ—પઢાવી પ્રેમની રીત.
 વધાવી દિવ્ય રનેહને રનેહામૃત રેલાવીએરે;
 જગ ઠમં માર્ગથી દેશોદ્ધારક મંત્ર.— લઈએ

આખી—ધીરજ શીલતાને વળી કદી ન કરીએ કાંધ,
 શાન્તિ પાઠ સદા પઢી—ગજવીએ ત્રેલોક.
 વસાવી અન્ય ગુણોને અહિંસાવૃત ઉબળીએરે;
 ઉબળી ઉજવળતાથી આત્માને પ્રકાશ,— લઈએ

આખી—શીલ વૃત્તીની સાડી સજી—કરીએ સેવ,
 કદુ વચન ના ભાગીએ—રીઝે દેવાધીદેવ.
 પતીની પૂંજ થકી તો જગ લ્હાવો લેવાયછેરે;
 જેના હરનીશ ગુણો બ્રહ્માદીક પણ ગાય,— લઈએ

આખી—લોક સેવાથી મચી રહી—રહી દુઃખસનથી દુર,
 ધર્મ આપણો બાણીએ—હણીએ ભારત ભૂખ.
 ગયેલી હિંદ આગ્રાદી સ્વાધીનતાને દાવીએ રે;
 શીખવો પુત્ર-પુત્રીને જગ સેવાનાં મુત્ર.— લઈએ

આખી—નવરાત્રીના દીનમાં—પ્રતીજ્ઞા બે લેવાય,
 આર્થ સમ્રાટને બળે—સ્વરાજ્ય ઘર ઘર થાય.
 મુધરે આર્થ બાળા તો ભારતને સુધારશે રે;
 એતો રેલવશે અહીં સ્વર્ગીય દિવ્ય સંદેશ—લઈએ
 (લેખક—ચતુરલાલ ઉત્તમરામ પંડ્યા)

મરજો ૫

- સગ- (છેટા છેટા રો નંદના છેલા રે)
 આલો આલો વિદેશી ફેરીઆ રે, (૨)
 મારાં આંગણીઆં અભડાય રે. આલો
- બાર ખુલ્લાં મારાં ખુલ્લી બારીઓ રે, (૨)
 મારાં દ્રવ્ય રેલી જહાર ભય રે. આલો
- મારાં અર્ધ ભુખ્યાં ભાંડેરૂ રે, (૨)
 ભાણે ભોજનીયાં પુળ માચ રે. આલો
- માથે ધોળી ટોપી ધાળાં આંગલાં રે, (૨)
 બાહુડાં મારાં બળી ભ્રમ રે. આલો
- મારાં દુધમસ મીઠડાં મોંઘલાં રે, (૨)
 એની આરોગ્યતા અટવાય રે. આલો
- તારાં ડગ દાડનાં ડેલયાં રે, (૨)
 મારા પીતૃ ને દેવ દુભાય રે. આલો
- મારાં ભોજન પુજન ભુક્ષાવતો રે, (૨)
 મારાં કીર્તનીયાં કચવાય રે. આલો
- ભમરાળી આંખોમાં ભુરછી રે, (૨)
 કર્મ, ધર્મને અર્થ છુટાય રે. આલો

કેવળપાળ જાગ્યા આ ખાદીના રે, (૨)

એની આંખ રાત્રી ચોળ થાય રે. આંધો
બે લાખો કરોડો છુટતા રે,
હવે હિન્દ ન હંફાવાય રે. આંધો

ગરબો ૬

(રામ-ગીરધારીરે વાત કહું તે વીચારો)

હુણ સજની રે શીખામણ કહું સારી,

તમે જોલો જરૂર વીચારી-ટેક.

ભારતનીરે ભાગ્ય દશા પરવારી;

કરે રૂઢન માત ખીચારી.

જુલ-દયા દીલમાં તેની ધારીરે કરે સેવા સત્ય સ્વીકારીરે

ચાલે ભારતને ઉપકારી રે,

સખી સમજેરે સમય તણી બહીહારી-તમે જોલો. ૧

ખાંદાણનીરે સત્તા પણ પરવારી,

શત્રી હીણ બળ લાચારી;

ખેડુતનીરે થઈ છે ખુબ ખુવારી,

દિન દશા દીવસ દુઃખકારી.

જુલ-થયા વણજ વીનાના વેપારીરે ભારતમાં વધીયાણીખારીરે,

બધો દેશ બન્યો ખીમારી રે,

સુખ ત્યાગોરે સ્વદેશ હિત નવનારી-તમે જોલો. ૨

દેશનનીરે શી ! ફાગટ ફીસીઆરી,

તન મન ધનને હરનારી;

મત્યાગ્રહરે શસ્ત્ર સખળ ભયહારી,

દ્રઢ ધીરજ ઢાલ તમારી.

જગ જીવ્યુરે સ્વદેશ હિત જયકારી-તમે જોજો. ૩

પણ કરજોરે પળ પળ પ્રેમ પ્રસારી,

પ્રાણુની બની ખીન હરકારી;

સહી લેજોરે સંકટ ધીરજ ધારી,

નીજ ચારીત્ર દેજો ચીતારી.

મુલ-બળ આત્મ સંયમનું વધારી રે,

હજો હિંદ માતાને હિતકારી રે,

સ્કાય કરશે શ્રી ગીરીધારી રે;

મણિ મળશેરે સ્વરાજ્ય શુભ સુખકારી-તમે જોજો.

લેખક-(ભાઈચંદ ગોવર્ધનદાસ ગાંધી. નડીઆદ)

ગરબો ૭

રાગ-(પુનમ ચાંદની ખીત્તી પુરી અહીં રે)

ભારત ભાગ્યેઠયમાં રૂડો રૂપાળો રેટીઓરે,

મનહર સુખકર દુઃખહર હવાનીધી એ દેવ;

પ્રીતે પધરાવોને મંદીરમાં સૌ માનુનીરે.

આખી-જુનો પુરાણો રે'ટીઓ ફરતો હતો ગૃહમાંય,

તજ્યો તેહને જ્યારથી દુઃખી થયાં સૌ કોઈ.

તેના પાપે પરદેશીની ગુલામીમાં પડ્યારે,

કરશે મુક્ત તમોને જીવન પ્રાણાધાર;

પ્રીતે પધરાવોને મંદીરમાં સહુ માનુનીરે. ભારત

આખી-કપાસ ભારત દેશનો પરદેશી લઈ જાય;

આપે વીસ કરોડને ખાસક ઘસડી જાય,

આવે ખોટ ખરી અહીં બેતાળીસ કરોડનીરે,

એથી દેશ આપણો બહુ દુર્બળ દેખાય,

પ્રીતે પધરાવોને મંદીરમાં સહુ માનુનીરે. ભારત

આખી-અજપૂર્ણ આ દેશનો ફેડો રે'ટીઓ સ્કોય.

ફરવળે ધરી ટેકને અધિક આનંદ હોય,

કાંતી હાથ વણેલાં વસો અંજો ધારજોરે,

અવીનાશી કહે યાશે દેશ તણો ઉદ્ધાર,

પ્રીતે પધરાવોને મંદીરમાં સહુ માનુનીરે. ભારત

ગરબો ૮

રાગ—(ગાદી આવી શુજરાત આગન કેરી ગાદીરે આવી)

ખાદી ધરોને અંગ સહીયર સહુ ખાદી ધરોને,
ઉરમાં લાવીરે ઉમંગ સહીયર સહુ ખાદી ધરોને;

આખી—વશ વીઢેશી પહેરીને દુઃખી થયો બહુ દેશ
હિત ગાહો જો હિંદનું,

તેનો સંગ ન કરશે લેશ.—સહીયર

આખી—ભુખે મરે ભારતજનના કયા હૃદયમાં હોય,
સુખ ઇચ્છો જો સર્વનું,

દેશન કરો નહી કોઈ— સહીયર.

આખી—ખાદી આખાદી કરે કરે દુઃખ સહુ દુર,
સ્વતંત્રતાને આપીને,

સ્વરાજ્ય લાવે જરૂર— સહીયર

આખી—દેશ હીતને કારણે ગયા ઘણા જન જોલ,
ગાંધીનું કહ્યું માનીએ,

તો તો સ્વરાજ્ય લેવું સહેલ—સહીયર
ખાદી ધરોને અંગે—સહીયર

સંખ્યા—(મણીલાલ જ્યેષ્ઠદાસ દોશી નડીઆદ)

ગરબો ૬

સ્વરાજ્ય લેવું સહેલ છે.

પરદેશી કાપડ છોડો ને સુંદર ખાદી પહેરો,

મારી જહેનો સ્વરાજ્ય લેવું સહેલ છે.

ભલકાને ફેશન છોડો બહી ખાદી પશુ પહેરો, મારી જહેનો
આજસ પર નિંદા ત્યાગો ફેટીયા શું પ્રીતી ખાંધો. મારી જહેનો
ખાદીની ધુન લગાવો ખાદીનું તાન જગાવો. મારી જહેનો
ખાદી તાકા લઈ ફરજો સૈને તમ જેવા કરજો. મારી જહેનો
ઘરમાં સૈને સમજાવો ખાદીનો મંત્ર પઢાવો. મારી જહેનો
વીવા કે મરણા ટાણે ખાદી વાપરજો કાણે. મારી જહેનો
શાળા સરકારી નમાલી છોડાવો એની શુલામી. મારી જહેનો
વણુનારો તાણે વાણે અત્યજને બંધુ બણે. મારી જહેનો
સખ્યો થાજે સૌ પહેલા પા રૂપીયો આપી જહેલા. મારી જહેનો
મર્યાદા ખોટી છોડો પામર બંધનને તોડો. મારી જહેનો
મંડપ ઉપર દીવો ગાંધીજી ઘણું જીવો. મારી જહેનો
મંડપ ઉપર દીવો શોકત મહમદ ઘણું જીવો. મારી જહેનો
મંડપ ઉપર દીવો ભારતના પુત્રો ઘણું જીવો. મારી જહેનો

સ્વધર્મ

મરખો ૧૦

(રાજ-કામણ દીસે છે અલખેલા તારી આંખમાં રે)
 મજની પુન્ય ભુનિગાં જન્મ લઇ તેં શું કયું રે ?
 મજની જન્મ ભુમીનું હિત લઇએ ના કયું રે ?

લાડ કોડથી જેણું ઉછેર્યો,
 ધર્મ નીતી સંસ્કારે પ્રેર્યો,
 તેની સેવામાં શીર ખાય તો શું થયું રે ? મજની

દેશ ઠાઝ કો દી નવ બાણી,
 પ્રેમ ભક્તિ અંતર નહિ આણી,
 સાથે તેનું ભવતર તો એળે ગયું રે૦ મજની

પામર જન તો તેને કહીએ,
 નામ કો દી તેનું નવ લખીએ,

સ્વાર્થ સુખમાં દેશ હિતને ના ગણ્યું રે૦ સગની

મહીલા માન વધારે મહીમાં,

ઉત્તમ કાર્યો કરી અવનીમાં,

વીરાંગના પાછું શું હઠ્યું જે ડગ ભર્યું રે૦ સગની

જીવન સફળ તો ક્યારે થાયે,

દેશ યસે સર્વસ્વ હોમાયે,

બક્તી ભાવથી ઉર ઉઠધી ઉછળી રહ્યું રે૦ સગની

અવસર મળે નહી ઉત્તમ આવો,

દેશ સેવાનો લેવા લકાવો,

પશ્ચાતાપ પાછળથી થાયે જે ટાણું ગણ્યું રે૦ સગની

સંખ્યા મણીલાલ જેયંદાસ દોશી. નડીઆદ

ગરબો ૧૧

રાગ-તમે અબજયા અમે જાણીએ રે

મારો પાલવડો નવ તાણીએ રે

મહાત્મા સુદામાપુરીમાં અવતર્યા રે;

માતા મહાલક્ષ્મીની કૃપે જનમીયા રે.

લીધો દેશ હીત કાળે અવતાર રે;

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામાણું રે. ૧

યુવાવસ્થાએ આફ્રિકા સંચર્યા રે:

ત્યાં તે' દેશનાં દુઃખ હૃદયે ધર્યાં રે

છોડ્યું સખળ સત્યાગ્રહ શસ્ત્ર રે.

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામાણું રે. ૨

દુઃખ વેડ્યાં કારાગૃહના દોઢલા રે

દેશ કાજ ગણ્યાં તે તે' મોઢલાં રે

દુઃખ શત્રુને રાવ્યાં નહુ કાજ રે:

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામાણું રે. ૩

ત્યાંથી પુનઃ સ્વદેશ પધારીયા રે;

દેશ બન્ધુએ પુલંડ વધાવીયા રે,

લીધો રાજનગરમાં નિવાસ રે;

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામાણું રે. ૪

આબરમતીનાં નીર અતી નીર્મળાં રે;
 ત્યાં તો બાપુજી આશ્રમ કરી રહ્યા રે,
 કીધું દારકાં સમુ શુભ ધર્મ રે;
 ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે.

ખેડાના ખેડુત શરણે આવીયા રે;
 સત્યાગ્રહને શસ્ત્રે બચ વીચા રે,
 ચંપારણમાંએ વાળી હાક રે;
 ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે.

યુરોપમાં વિગ્રહ બગીચો રે;
 હુનીયામાં ઢાવાનળ લાગીયો રે,
 કીધી સરકારને તમે સ્હાય રે;
 ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે.

ત્યાંતો વિગ્રહનો અંત આવીયો રે;
 કાળો કાયદો ઇનાંમમાં આલીચો રે,
 તે તો રાહલેટ નામે પ્રખ્યાત રે:

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૮

જગ્યું ભારતવર્ષ નિદ્રા થકી રે;
ધુમ્યા તીવ્રક માલવીયા મહારથી રે.

મહમદ શોકત લજપત નેરૂ રે:

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૯

સભા ભરી જલીયાનવાળા ખાગમાં રે:

ત્યાંહી ઠાયરે ઘોર જુલમ કયો રે;

માર્શલ-લોન્ગે અંકાર્યા નિર્દોષ રે.

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૧૦

ખિલાફત અસહકાર જનમીયો રે;

નાકરશાહીને મનમાં ન ભાવીયો રે,

હિન્દુ મુસલીમ ઐક્યતા સાંધો રે:

ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૧૧

ગાંધીજી સ્વરાજ્યની શરતો એમ લખે રે:

ખાદી પહેરોને ચરખો ફેરવો રે,

લેજ સુતરને તાંતણે સ્વરાજ્ય રે;
ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૧૨

નિજ દેશનું હીતને ચીંતવો રે;
પટ નરદેશી ઝટપટ પરહરો રે,
ગુજ આદી મળે શણુગાર રે;
ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૧૩

શીખ સુણને ગાંધીજીની આટલી રે;
મોદ-ગાળને નીશ્ચય વિહારને રે,
આગા ધારીને કફ પ્રણામ રે;
ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૧૪

દિવ્ય મંત્ર સુણો મોહન તણો રે;
અવતાર તે તો પ્રભુનો ગણો રે;
કર્મવીર કસ્તુરબાના કંથ રે;
ગાંધીજી રાજનગર રળીયામણું રે. ૧૫

ગરબો ૧૨

લખક- દોશી મણીલાલ જ્યેષ્ઠદાસ. મુ નવી ખાદ

રાગ-(ઓઘવળ સંદેશો કહેલો સ્યામને)

સાંભળ સજની વાત કહું આજે નવી,
દેશ બંધુઓ નીશદીન બતા જેલજો,
સ્વતંત્રતાનું ધર્મ યુદ્ધ ચાલી રહ્યું,
મરવું ગાળીયું સ્વરાજ્ય માટે રહેતલો. સાંભળ ૧

સરકારે ઘડીઓ તો કાળો કાયદો,
ચમકી ઉઠ્યો સુભુતાં આખો દેશજો,
ગામે ગામ પડી હરતાળો હિન્દમાં,
અશાન્તિએ પ્રજામાં કયો પ્રવેશજો. સાંભળ ૨

બુદ્ધિ કીધો જલ્દીયાંવાળા બાગમાં.
નિશસ્ત્રો પર ચલાવી ગોળી બારજો,
નિર્દોશીના જાન અને લાલો લીધી,
ચોર કૃત્યનો 'ડાયર' ઉ કરનારજો સાંભળ ૩

ગાંધીજી સમજાવ્યા બહુ અરકારને,
 રાજ બાજીથી સાચો ફરી સહકારજો,
 રહ્યા બરેસે પણ કાંઈ બગીયું નહી,
 નીરાશ થઈને કદીયો અસહકારજો. સાંભળ ૪
 ગાંધીજીએ ધર્મ યુદ્ધ આરંભીયું.
 હિન્દ તણા હુપુત્રો થયા સામેસજો,
 માતૃ ભુમીની સેવા સનેહ રવીકારોને,
 દહિ માગતાં હરખે જાતા જેલજો. સાંભળ ૫
 દેશ હીનને કારણ દુઃખ વેઠી રહ્યા,
 તન મન ધનની કીધી નહી દરકારજો
 સત્ય શાન્તીનું શસ્ત્ર થયું છે હૃદયમા.
 શુભીચલ 'ગાંધી' તેના છે સરકારજો. સાંભળ ૬
 દોષ નથી કંઈ દેશનકતોનો એ! સખી,
 ન્યાય નીતીને પુરા છે ચાહનારજો.
 પ્રાણાંતે પણ અધર્મને ના આદરે,
 સાચું કહેતાં શીક્ષા કે સરકારજો, સાંભળ ૭

સ્કંધ ધશે રાત્યનો બેલી છે શ્રી હરી,
 પ્રજા તણું તો ખીણું શું છે જોરજો,
 અતીશય અનીતી ઇશ્વર ના સાંગી થકે
 મસ્તાનીના ઉતરશે મદ વોરજો.

સાંગી ૮

દુઃખ દેખીને દેશખંધુનાં ઓ સખી,
 મોજ શોખનો જુઠો તજીએ મોહજો,
 વજ્ર વિદેશી લેઈને પતીત હું ના થઉં,
 નહીં કડું નહીં કડું દેશ તણો હું દ્રોહજો. સાંગી ૯

મળીલાલની વીનતી જો ઉરમાં ધરો,
 મુંઢર ખાદી ખંતશી પહોરો અંગતો,
 જેલ ગયેલા મહેલે જોલા પધારશે,
 સ્વરાજ્યને પણ લેતા આવે સંગતો. સાંગી ૧૦

ગરબો ૧૩

રાજ- (સુરત ખંડીમાં માફ મન મોહું)
 . . . ખાદીમાં માફ મન મોહું,

મુતરને તાંતણે સ્વરાજ્ય લેઈશું,
સ્વરાજ્ય લેઈશુંને સ્વતાંત્ર થઈશું,
દેશનો ઉદ્ધાર કરીશું હો યેન. સુંદર ૧

ખાદી પહેરીને હું તો સાસરે ગઈતી,
સાસુજીએ મ્હો મચકોડયાં હો યેન. સુંદર ૨

શાને સાસુજી મારાં મ્હો મચકોડે,
મ્હોંતો મારી કુર્મ બગાવી હો યેન, સુંદર ૩

હાથે કાંતીને હું તો હાથે વણું છું,
તેમાં આનંદ ઉર વાધે હો યેન. સુંદર ૪

ખાદી પહેરીને હું તો મામા ઘેર ગઈતી,
મામીએ મ્હો મચકોડયાં હો યેન. સુંદર ૫

શાને મામી મારાં મ્હો મચકોડે,
ખાદીથી દેશ આખાદી હો યેન. સુંદર ૬

ખાદી પહેરીને હું તો કાકા ઘેર ગઈતી,
કાકીએ મ્હો મચકોડયાં હો યેન. સુંદર ૭

શાને કાકી મ્હારાં મ્હો મચકોડે,
ખાદી તે મારે રાયજાદી હો બેન સુંદર ૮

ખાદી પહેરીને હું તો માસી ઘેર ગઈતી,
માસીએ મ્હો મચકોડ્યાં હો બેન, સુંદર ૯

શાને માસી મ્હારાં મ્હો મચકોડે.
ત્રિદેશીએ ઠાટ વાળ્યો હો બેન. સુંદર ૧૦

x x x x

દેશ ડુબ્યો પરતંત્ર દશામાં,
વિદેશી વસ્ત્ર પહેરીને હો બેન. સુંદર ૧૧

બુલ્યો કરીને ભીખ માગી બારતે,
હવુએ આંખ કેમ ખોલે ના બેન. સુંદર ૧૨

હીલ ધારીને કંઈ હિંદુ હુએ,
સ્વદેશી વૃત્ત સહુ લેજો હો બેન. સુંદર ૧૩

જન્મ લીધો પુણ્ય હિંદુ ભુમીમાં,
ઠો દી કૃતમી ન થઈએ હો બેન. સુંદર ૧૪

માથો ધરમ ગણી દેશ સેવાનો,
ઘેર ઘેર રેંટીયા રાખો હો બેન. સુંદર ૧૫

(લેખક-દોશી મણીલાલ જેયંદલાસ નડીઆદ)

મરજો ૧૪

રામ—(ગિરીધારીરે વાત કહું તે વિચારે)

દિનાનાથ હવે ભારતનું દુઃખ હરજો.

પ્રભુ સુખ શુભામીથી કરજો.

બ્રહ્મ-ઈશ્વર સ્વરાજ્યની ઉર દાખો રે;

મંત્ર શાન્તી હવે બાપોરે;

મુળ ઇર્ષા તણાં મહુ કાપોરે;

કરી કેય હવે, આમિક આત્માગળ ભરજો;

પ્રભુ.

દિનાનાથ હવે, ભારતનું દુઃખ હરજો;

પ્રભુ.

બુલ-કાંતી રંટાઈ હાલે વણુજરે.

નરનારી રાગે ખાલી ધરને રે;

વિકેશી વજ્રનો ત્યાગ કરજોરે;

ધર્મ શુભે ખુશીખી મરજોરે;

હર છોડી હવે, જેલ મરકારની ભરજો;

પ્રભુ.

દિનાનાથ હવે ભારતનું દુઃખ હરજો.

પ્રભુ.

બુલ-અલી ભાઈગોને પકડયા બચારેરે;

શંકરાચાર્યને લે ગયા ત્યારેરે;

ગાંધીજીને કીધા કેદ ત્યારેરે;

રાખી શાન્તિ તમે અતિ બારેરે;

શુર ગાંધીનીરે, આજ્ઞા સૌ ઉર ધરજો;

પ્રભુ.

દિનાનાથ હવે, ભારતનું દુઃખ હરજો;

પ્રભુ.

ગાથો ૧૫

તમે મુકીને મનની પ્રમાણીરે;

બહેની જોડેની જાડી

ખાદી પહેરે તે શાદખતી રે;

બહેની જોડેને ખાદી.

ટેક.

ખાદી તે આદિ અાદિ આ દેશે;

દેશની કાતી આખાડી રે. બહેની. ૧

ચિધ વિધ વચ વારે કેં વ્યાધી;

ખાદી હરે તને ખાડી રે. બહેની. ૨

ખાદી વિના બીજાં વચ ઉપાધી;

ખાદી સ્વપ્નમાં સાડી રે. બહેની. ૩

શાસુ સહબુડું છે નાન સતરમાં;

ખાદી વગર બરખાદી રે. બહેની. ૪

સૂતરમાં સૂતર છે આ રસ્તો;

ખાદી પ્રભની પ્રસાદી રે. બહેની. ૫

ખાદી તે ખદક તણી મહાદેવી;

ખાદી તે દેશની દાદી રે. બહેની. ૬

ચંદ કહે ચિત્તમાં નિત નેહ;

ખાદી નવરાજ્યની ગાદી રે. બહેની. ૭

લેખક- (ભાઈચંદ ગેવર્ધનદાસ ગાંધી નંદીઆદ)

અરબો ૧૬

(રાગ—ઓધવજી સંદેશો કહેએ શ્યામને)

સ્વદેશની મમતા મનથી નવ સુકીએ;
 સોએ સો કદી સંકલ આવે શીશજે
 ચુરા થઈ પડીએ પણ ચીત નવ ચુકીએ;
 સ્વદેશતું શુભ ચીંતવીએ દીન નીશજે. સ્વદેશની ૧
 જન બાવીનો દેહ ધરો જે દેશમાં;
 તે ભૂમિને ગણીએ માતા તુલ્યજે
 હેડે ધરીએ હેત વિશેષ હમેશમાં;
 ઉત્તમ ગણીએ અંતર મહીં અમુલ્યજે, સ્વદેશની ૨
 સદેવ કરીએ યતન સ્વદેશ સુધારવા;
 કામ પડે તો કરીએ તન કુરળાનજે,
 વળી શ્રમ કરીને ઉદ્યોગ નવીન વધારવા;
 સ્વદેશ તરતો કરવા ધરીએ તનજે. સ્વદેશની ૩
 શાષ્ટ તણા દ્રોહી કદી થઈએ નહી;
 મળતું હોય ત્રીલોકી રાજજે,
 દેશ દ્રોહી કરી સુખી કોઈએ નવ થયા;
 દેશજી માધવ સુવા છે વીણ મોતજે. સ્વદેશની ૪
 દેશ તણ પરદેશ વિષે જઈએ કદી;
 પણ બહુ ધરવો સ્વદેશ ઉપર પ્રેમજે,
 સ્વસ્થાપકથી ઘીલે ઉઠાસી નવ થવું;

નીજ જનીતાથી હેત ન તજીએ જેમજો, સ્વદેશની ૫
 મરણ પથારીપર નો સો પ્રાણી મરે;
 કહીએ તેની કાયા ગઈ ન કામજો.
 જે કાયા કુરખાન સ્વદેશ લીધે કરે;
 નવબુગ તેનાં રહ્યાં છે નીશ્ચળ નામજો. સ્વદેશની ૬
 સંપ વધે સૌ જનને જેમ સ્વદેશમાં;
 એવા એવા કરીએ અધીક ઉપાયજો.
 કષ્ટ ન પામે કોઈ કુસંપ કલેશમાં;
 સપી જંપીને રાએ મુખીયાં થાયજો. સ્વદેશની ૭
 પોતાના ટંટા પોતે પનાવજો;
 સમજુ હોતાં જશે ન કદી સરકારજો.
 પંચજનોની પાસે ન્યાય કરાવજો;
 ખચીત નહી તો થાશે ખુબ ખુવારજો. સ્વદેશની ૮
 સ્વદેશમાં જે કોઈ કુસંપ કરાવશે;
 નિશ્ચય જાણુ પાપી તેનું નામજો.
 હિન્દ તણા અણમુલા હીરા જે હતા;
 કીધો જઈને જેલ મહીં મુકામજો. સ્વદેશની ૯
 કર્મ કાળું કયું કાકુએ ધનના લોભથી;
 કરાવ્યો વલ્લીપુરનો વિનાશજો.
 અનેક જનને અતી સંકટ ઉપજાવીયું;
 દુર્જન તેને કહે છે સૌ ઇતિહાસજો. સ્વદેશની ૧૦

ગરબો ૧૭

રાગ- (પુનમ ચાંદની ખાંડી પુરી મહીર)

- સદ્ગુણી શાણી હિંદ તનુખ સાંભળોરે,
 અયો દેશનથી આ દેશ બહુ પાયમાલ;
 માટે દેશન કેરો ત્યાગ તમે સત્તર કરોરે ૧
- ગાંધી ગુરૂ ગણીને રાષ્ટ્રિય શિશુ છુલ્યો તમેરે,
 કરજો વસ્ત્ર વિદેશી બહાલી બેનો ત્યાગ;
 એમાં હિત સમાયું બહાલી હિંદુસ્તાનનુરે ૨
- બરીક વસ્ત્રોથી કાચા ઉત્રાંઠી ફીસનીરે,
 તેથી ધર્મ સતીનો જગમાંથી તમ ભય;
 બાહી બંગ તમારું સુંદર રીતે ઢાંકશેરે. ૩
- બેની અનમુયાને ભારત ભક્ત સરોજનીરે,
 દેશ ઉદયનો કન્તાં શુભ ઉદ્યોગ,
 કીર્તિ જગમાંહી ઇતિહાસો ગાયો તેહનીરે. ૪
- ધન્ય ધન્ય થયું છે હિંદ ગવન વાયલ થકીરે,
 છીટો છયલથી ભારત ભિશુક થાય;
 આબાહી હીસે છે દેશ તણી ખાહી મહીરે. ૫
- રાષ્ટ્ર ઉદ્ધારક ચોલે સુંદર રેંટીઓરે,
 તાર સુતરમાં છપાયું સ્વરભય;
 સ્વદેશી વૃત શીખોને શીખવો સહુને ભાવથીરે. ૬

લેખક- (ચોકસી જહુલાલ)

૩૧

અરબો ૧૮

રાગ- (ઐશ્વર્ય સદેશો કહેજો સ્થામને)

ભારતનું કિત ચાકો ચતુરા ચિત્તથી,
આ ભારતના કિતમાં કિત સોનું હોયજો;
ભારતનું ભારી છે ભગિની હયમાં,
ભાળપણમાં દે ભાળકને યે.ધજો. ભારતનું ૧

કુમળું જાઠ નમાવે તે રીતે નમે,
વૃક્ષ થયે ના વાળ્યું તેહ વળાયજો;
ત્યમ ભાળકના હૃદયકમળ પર પ્રેમથી,
જેવા પૂરે તેવા રંગ પૂરાયજો. ભારતનું ૨

વિદ્યા વિનય નિચાર તણું બી વાવવાં,
દયા ધર્મને સ્વતંત્રતાની સાનજો;
માત પિતા ગુરુ જનની સેવા આદરે,
સ્વદેશની સેવાનું આપો જ્ઞાનજો. ભારતનું ૩

સત્યાચક્રિનું શિક્ષણ શિશુએ શિખવો,
તત્ત્વ તર્ક અર્થ શાસ્ત્રનાં અંગજો;
ચારિત્ર કેરાં ચિત્રો ચિતરે ચિત્તમાં,
ભારત-મણિ ભૂમિ બદલાશે રંગજો. ભારતનું ૪

(લેખક-માધવદેવ ગોવર્ધનદાસ ગાંધી. નડીઆદ)

ગરબો ૧૯

રાગ—(રઘુપતી રામ હૃદમાં રહેજે રે)

- સુણો બહેની આ સમે શીખ સારી રે,
 સુખ સાચું છે સાઠાઈ માંહી. સુણો ૧
- મોજ શોખને વઢલવ છોડો રે,
 દેશ સેવામાં મનડું જોડો રે,
 હિન્દ માતાના બંધન તોડો. સુણો ૨
- પહેરો પ્રેમે પનોતી ખાદી રે,
 એમાં હિન્દ તણી ગાળાદી રે,
 પરદેશી પહેયેં બરખાદી. સુણો ૩
- રેંટીયા ઘરઘરમાંહી ચલાવો રે,
 ઠગ્યા ને ટંટા અટકાવો રે,
 લાખો લક્ષ્મી લુટતી બચાવો. સુણો ૪
- રેંટીઓ ગુલામી હઠાવે રે,
 જોર દુશ્મન તણું ના ફાવે રે,
 દુઃખ દારીદ્ર દુર જાવે. સુણો ૫
- દુઃખીયાની આંતરડી ઠારો રે,
 મરેલાને વધુ ના મારો રે,
 રેંટીયાથી દેશને તારો. સુણો ૬

સતિના ગ્રાહકોને સુચના

વહાલા દેશ બંધુઓ

ક્ષમારા તરફથી છપાઇ બહાર પડતી ચોપડી જેનું નામ સોળ વર્ષની સતિ અને નવ વર્ષનો પતિ કુંડ બળ લગ્નનો બળાપો તેના અગાઉ થયેલા ગ્રાહકોને ચેતવણી આપવામાં આવે છે કે આપ મતિની ચોપડીના ભાગ ૧ થી ૬ વાંચી લેખકના લખાણની કદર કરી પ્રેમ કાગળ તથા સંદર એકરીમ ચીત્રો સહીત નીકળતી ચોપડી જેનું નામ (સોળ વર્ષની સતિ અને નવ વર્ષનો પતિ) એ ચોપડીના ભાગ ૧ થી ૨૧ છે તે તે ચોપડીના ગ્રાહકોએ ચોપડી જલ્દી મેળવવા માટે પ્રયત્ન કરવો નહીં કારણ કે હાલમાં લેખકની પાસે ધણજી જરૂરી કામ આવી પડવાથી અને અડચણો તેમજ બુક સારી રીતે જનસમાજને પ્રીય લાગે તેવી દેશનમા લાવવાના હેતુથી આ ચોપડી હાલમાં તારીફે છપાવી બહાર પાડવાનો ધરાદો લેખકે મુશ્કેલી રાખ્યો છે તેથી મારા અગાઉ થયેલા માનવંતા ગ્રાહકોની પાસે 'હું' ક્ષમા ઇચ્છુ છું.

કવિ મગનલાલ બાપુજી ગોધરાવાળા

તા. ૬ આ બુકના અગાઉ થનારા ગ્રાહકોનાં નામ નોંધવામાં આવશે. અગાઉ થનાર ગ્રાહકે કંપની ઉપર એક રૂપિયાનું નોટ એડવાન્સ તરીકે બીડી મોકલવવું અગાઉ ગ્રાહક થનારને ૨-૦-૦ બુક છપાઇ ગયા બાદ ૨-૮-૦ પોસ્ટેજ બુકું.

સરનામું:-

સરસ્વતી બુક ડેપો

કે. સ્ટેશન રોડ. સુ. આણંદ

રંટીયા

રંટીયા જાગને હોજી રે, ગુણિયત્ત ગાજને એકવારજી-ટેક
ફનો અમારો દેશ સુંદર, ફનાં અમારાં રાજ્યજી.
ફને અમારે આંગણુલે, એક રંટીઓ ધીરનાજ. રંટીયા.
અજ મોંધુ થયું એટલું, બસ પદસે ગણ્યા પાખારજી,
ફંચે રહાવ્યા કંદકને જને, કાઢ્યા સમંદર પાર રંટીયા.
દુશ્મનનો દુશ્મન તું વહાલા, મિત્રનો તો મિત્રજી,
માંચેકટરની મોંઘી મીઠના, મોંઘેરા માનિત્ર રંટીયા.
છના શેરે છનુ આના, પવસને પોવાયજી,
છના શેરે સોજ ખાદીતા, મેઘા મુરખને મનાય રંટીયા.
રાજ્યનાં તુટજો રાંઠવા, ચઢવા દોર વારંવારજી
મા તુટજો મારા રંક હિંદના, રંટીયાનાં અકતાર રંટીયા.
પિતા જતાં પળ સાંભરે, વળી માત્ર જતા વા વાયજી,
રાંકનો પાલણુહાર જતાં, દેશ ડગુમગુ થાય રંટીયા.
શેષ ડોલ્યોને દેશ ડોલ્યો, ખેચર ડોલ્યાં મક્કાજી,
રંટીયાનો ઉદારજ જતાં બગભગતાં પાતાજી રંટીયા.
રંટીયોને વળી ત્રાક બંને, વરમાળે મંધાયજી,
જેમ ફેરા ફરે ખાંતથી, તેમ તેમ મંગળ વરતાય રંટીયા
કેકિત ગુંજત અંમલે જેમ જંગ ગુંજત ફુલજી
ચક ગુંજન ગૃહે ગૃહે અમ મુખ શાન્તિનું મૂળ રંટીયા.

